

ПрАТ "ВНЗ "МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ"
 Навчально-науковий інститут права імені князя Володимира Великого

МАУП

Кафедра цивільно-правових дисциплін та міжнародного права

Затверджую:

Директор Навчально-наукового
 інституту права ім. князя
 Володимира Великого

Анатолій КИСЛИЙ

"28" * 01 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
 цивільно-правових дисциплін та
 міжнародного права
 Протокол № 6 від 27.01.2025р.
 Завідувач кафедри

Віктор ШВЕЦЬ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
 «АГРАРНЕ ПРАВО»**

Спеціальності:

081 Право

Освітнього рівня:

перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми:

081«Право»

Спеціалізація:

Розробник силабусу навчальної дисципліни:

Міхатуліна Олена Миколаївна - доктор філософії в галузі права, професор кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права

(підпис)

Викладач:

Міхатуліна Олена Миколаївна - доктор філософії в галузі права, професор кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права

(підпис)

Силабус розглянуто на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права
Протокол від 27.01.2025р. № 6

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Аграрне право
Шифр та назва спеціальності	08 Право
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредита/90 год Лекції : 20 Семінарські заняття: 16 Самостійна робота студентів: 54
Терміни вивчення дисципліни	VIII семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-prava/kafedra-civilno-pravovih-disciplin.html

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

	Міхатуліна Олена Миколаївна Доктор філософії у галузі права -
	Професор кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права
	Дисципліни, які викладає НПП
Напрями наукових досліджень	Житлове право, Аграрне право, Екологічне право, Трудові спори, Право соціального та пенсійного забезпечення Наукова розробка фундаментальних засад і стратегії аграрної та земельної реформ, їх правового забезпечення; визначення ролі земельної реформи в аграрних ринкових перетвореннях та її місця в аграрній реформі; з'ясування змісту, стратегії та етапів розвитку аграрної реформи; правовий аналіз організаційних форм та методів проведення аграрної реформи; радикальна зміна відносин власності на землі сільськогосподарського призначення; аналіз правового становища суб'єктів аграрної реформи, зокрема селян; роль держави у забезпеченні радикальних аграрних перетворень; законодавче забезпечення аграрної реформи; охорона навколишнього природного середовища в процесі аграрного реформування
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0904-9671 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=EjZChc0AAAAJ
E-mail:	Контактна інформація викладача: emihatulina@gmail.com
Контактний тел.	+38-(098)-773-36-44

Телефон кафедри	(044) 490-95-02, (044) 490-95-21
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-prava/kafedra-civilno-pravovih-disciplin.html

Анотація курсу. Вивчення курсу «Аграрне право» дозволяє визначити актуальні проблеми теоретичного та прикладного характеру сучасного аграрного права України, виявити недосконалість правового регулювання аграрного відносин, дослідити основні прийоми і способи вирішення правозастосовних проблем у досліджуваній сфері відносин, виробити навички щодо правового аналізу та наукового обґрунтування напрямів удосконалення діючого аграрного законодавства України.

Предмет вивчення дисципліни - суспільні відносини, що виникають у сфері аграрного законодавства (відносини з виробництва сільськогосподарської продукції (продукція, що вирощується на землі або походить від живих біологічних організмів, а також продукти її первісного перероблення), її переробки і реалізації, а також створення матеріально-технічної бази аграрного виробництва, його виробничо-технічного обслуговування).

Мета курсу: ознайомити студентів з основоположними засадами аграрного права та аграрного законодавства, навчити застосовувати здобуті теоретичні знання в практичній роботі, а також аналізувати ситуації з аграрно-правових питань, що виникають у реальному житті і правильно їх вирішувати.

Завдання навчальної дисципліни: ознайомити студентів із змістом правових інститутів аграрного права, об'єктивними закономірностями їх становлення і розвитку; сприяти глибокому засвоєнню правових категорій, передбачених аграрним законодавством; прищепити студентам уміння працювати з нормативно-правовими актами; набути студентам навички практичного використання норм сучасного законодавства стосовно до конкретних ситуацій; залучити студентів до активного обговорення теоретичних питань, навчити формулювати і чітко викладати свою думку, виявляти самостійність і творчий підхід до вирішення життєвих ситуацій; ознайомити студентів із судовою практикою, роботою інших органів, що застосовують норми аграрного права.

Пререквізити навчальної дисципліни. “Теорія держави і права”, “Адміністративне право”, “Конституційне право”, “Цивільне право”, “Господарське право”, “Кримінальне право”.

Постреквізити навчальної дисципліни. “Актуальні проблеми господарського права”, “Складання процесуальних документів.”

Програмні компетентності.

Загальні компетентності	ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях у сфері аграрного законодавства. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності у сфері аграрного права. ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 9. Здатність працювати в команді. ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми під час працевлаштування, охорони чи захисту житлових прав осіб. ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
-------------------------	---

<p>Спеціальні (фахові/предметні) компетентності</p>	<p>СК 3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.</p> <p>СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини в процесі здійснення охорони та захисту аграрних правовідносин.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати норми та інститути аграрного права та законодавства.</p> <p>СК 8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.</p> <p>СК9 Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності у сфері аграрного права.</p> <p>СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела у сфері аграрного права та законодавства для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції у сфері аграрного права.</p> <p>СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів суб'єктів аграрних правовідносин, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини для охорони та захисту учасників аграрних правовідносин.</p> <p>РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.</p> <p>РН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи проблему, що виникає під час охорони чи захисту суб'єктів аграрних правовідносин.</p> <p>РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права у сфері аграрного права.</p> <p>РН. 15 Вільно використовувати для правничої діяльності у сфері аграрного права доступні інформаційні технології і бази даних.</p> <p>РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити правові висновки у сфері аграрного права.</p> <p>РН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях, що виникають у суб'єктів аграрних правовідносин.</p> <p>РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях у сфері аграрного права.</p>

Зміст навчальної дисципліни.

№	Назва теми	К-сть годин, з них:	
		Лекції (Л)	Семін.зан. (СЗ)
8 семестр			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ АГРАРНОГО ПРАВА			
Тема 1.	Аграрне право як галузь права	2	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА			
Тема 2.	Аграрні правовідносини	2	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ			
Тема 3.	Правове становище фермерських господарств	4	2
Тема 4.	Правові засади діяльності сільськогосподарських кооперативів	4	2
Тема 5.	Правові засади діяльності особистих селянських господарств	2	2
Тема 6.	Правове становище державних та комунальних сільськогосподарських підприємств	2	2
Тема 7.	Юридична відповідальність за порушення аграрного законодавства	2	2
Тема 8.	Міжнародно-правове регулювання аграрних відносин	2	2
Модульна контрольна робота 1			
Форма контролю: Залік		20	16

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми та методи контролю.

Залік проводиться за результатами поточної роботи студента протягом 8-го семестру.

Якщо студент не набрав необхідну кількість балів за поточну роботу протягом 8-го семестру, він має змогу на заліку отримати білет. Відповіді на білет проводиться в усній формі, до завдання входять 2 теоретичних питання.

Система оцінювання та вимоги.

8-й семестр.

	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Модульна контрольна робота 1***	Залік
	СЗ 1	СЗ 2	СЗ 3	СЗ 4	СЗ 5	СЗ 6	СЗ 7	СЗ 8		
Робота на семінарському занятті (СЗ)*	5	5	5	5	5	5	5	5	20	Загальна кількість балів 100
Самостійна робота**	5	5	5	5	5	5	5	5		

*Робота на семінарському занятті оцінюється у 5 балів.

Види робіт передбачених на семінарському занятті:

- експрес-опитування;
- опитування за темою заняття;
- тест;
- виконання практичного завдання;
- розв'язання задач;
- презентації студентів.

** Самостійна робота студента передбачає підготовка до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел та судової практики, підготовка юридичних документів. Оцінюється в 5 балів.

***Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування.

Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 20 питань.

Види тестових завдань:

- 3 вибором однієї правильної відповіді з наведених варіантів;
- 3 вибором кількох правильних відповідей;

Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – максимум **20 балів** (1 бал за 1 правильну відповідь).

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕСТ8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C	задовільно	
68-74	D		
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу. Курс «Аграрне право» (для бакалаврів) передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, які проводяться у Навчально-науковому інституті права ім. князя Володимира Великого, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів). Відсутність на лекції не відпрацьовується, оскільки теми та питання лекцій і семінарських занять співпадають. Відсутність на семінарському занятті відпрацьовується. Відпрацювання семінарського заняття за рішенням викладача може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

В кінці вивчення змістовного модуля проводиться модульна контрольна робота 1 (Тема 1-8). Результат модульної контрольної роботи для студента, який не з'явився на контрольний захід, є нульовим. У такому разі, студент має можливість повторно виконати модульну контрольну роботу.

Методичне забезпечення навчальної дисципліни.

1. <https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-prava/kafedra-civilno-pravovih-disciplin/robochi-navchalni-programi12.html>
2. <https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-prava/kafedra-civilno-pravovih-disciplin/silabusi12.html>

Рекомендовані джерела інформації.

Основна:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> Аграрне право: підручник / Ю. Ю. Бакай, Г. С. Корнієнко, Т. В. Курман та ін.; за ред. А. М. Статівки. Вид. 2-е, змін. Харків: Право, 2019. 416 с.
3. Аграрне право: посіб. для підгот. до іспиту / Ю. Ю. Бакай, Д. Ю. Кондратенко, Г. С. Корнієнко та ін.; за заг. ред. А. М. Статівки та Т. В. Курман. 5-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2022. 220 с.
4. Аграрне право: конспект лекцій: навч. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»/ Ю.Ю.Бакай, Д.Ю. Кондратенко, Г.С. Корнієнко та ін.; за ред. Т.В. Курман, А.М. Статівки. Х.: Юрайт, 2022. 172 с.
5. Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку: колект. монографія / за ред. д.ю.н., проф. А. П. Гетьмана та д.ю.н., проф. Т. В. Курман. Харків: Юрайт, 2022. 576 с.

Додаткова:

1. Курман Т. В. Сталий розвиток сільськогосподарського виробництва: проблеми правового забезпечення: монографія. Харків: Юрайт, 2018. 376 с.
2. Курман Т. В. Теоретико-правові засади органічного сільського господарства в умовах забезпечення сталого розвитку. Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних,

- екологічних та природоресурсних відносин в Україні: колект. моногр. / відп. ред.: Т. Є. Харитоновна, І. І. Каракаш. Одеса: Вид. Дім «Гельветика», 2018. С. 357-383.
3. Курман Т. В., Туєва О. М. Право продовольчої безпеки: навч. посібник. Харків: Юрайт, 2021. 92 с.
 4. Органічне сільськогосподарське виробництво в Україні: правові засади ведення: монографія / за заг. ред. М. В. Шульги. Харків: Юрайт, 2020. 308 с.
 5. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Законі України від 01.07. 2010 р. № 2411. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
 6. Про державну підтримку сільського господарства України: Законі України від 24.06.2004 р. № 1877. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>
 7. Про страхування: Закон України від від 18.11.2021р. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
 8. Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою: Закон України від 09. 02. 2012 р. № 4391. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4391-17#Text>
 9. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність: Закон Країни від 17.06.2004 р. № 1807. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1807-15#Text>
 10. Про Міністерство аграрної політики та продовольства України: постанова Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 р. № 124. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-2021-%D0%BF#Text>

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>
3. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України . URL: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний веб-портал Верховного Суду
https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
5. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>
6. Офіційний веб-портал Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/ua>
7. Офіційний веб-портал Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. URL: <https://dpss.gov.ua/>
8. Офіційний веб-портал Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру. URL: <https://land.gov.ua/>
9. Офіційний веб-портал Асоціації фермерів та приватних землевласників України. URL: <http://www.farmer.co.ua/ua/>
10. Офіційний веб-портал Федерації органічного руху України. URL: <http://organic.com.ua/>